SUTHERLAND VE BEYAZ YAKA SUÇU TERİMİNİN ORTAYA ÇIKIŞI(*)

Arş. Gör. Fatma KURU(**)

ÖZET

Beyaz yaka suçu, toplumda yüksek sosyal statüye sahip kişilerin meslekleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçları ifade etmektedir. Bu suçlar ekonomik mahiyette olduğundan beyaz yaka suçu terimi ekonomik suçları ifade etmek için de sıklıkla kullanılmaktadır. Bununla birlikte tam manada bir ayniyetten bahsetmek yanıltıcı olabilmektedir. Beyaz yaka suçu teriminin ortaya çıkışı Edwin Hardin Sutherland'ın 1939'da Amerikan Sosyoloji Derneği önünde yaptığı konuşma ile olur. Sonrasında terimin şöhreti kıtaları aşar, kendine geniş bir kullanım sahası bulur. Bu suçların ekonomik yapıda meydana getirdiği tahribat ve toplumda yarattığı güvensizlik duygusu devasa boyutlara varabilmektedir. Buna mukabil mevzubahis suçlara gösterilen reaksiyon çok düşük kalabilmekte, fark edilmesi veya ortaya çıkarılması diğer suçlara nazaran daha zor olabilmektedir. Failleri bekleyen akıbet de adi suç faillerine nispetle daha yumuşak olmaktadır. Toplumda yüksek sosyal statüye sahip bu kimseleri suç işlemeye teşvik eden amiller noktasında, klasik kriminolojik yaklaşımlar iflas etmektedir. Ceza hukuku, kriminoloji, sosyoloji ve iktisat gibi pek çok ilim dalının çalışma sahasına giren beyaz yaka suçuna dair çalışmalar günden güne artmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Beyaz Yaka Suçu, Sutherland, Kriminoloji, Ekonomik Suçlar, Ayırıcı Birliktelikler Teorisi, Elit.

(*) **DOI:** 10.33432/ybuhukuk.1574705 - **Geliş Tarihi:** 29.10.2024 - **Kabul Tarihi:** 20.04.2025.

(**) İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, Araştırma Görevlisi, İstanbul - Türkiye,
E-posta: fkuru@29mayis.edu.tr; Orcid Id: https://orcid.org/0000-0002-2302-1731.

SUTHERLAND AND THE EMERGENCE OF THE TERM WHITE COLLAR CRIME

ABSTRACT

White collar crime refers to crimes committed by people of high social status in society in connection with their professions. The term white collar crime, due to their economic nature, is also frequently used to refer to economic crimes. However, it may be misleading to talk about a complete identity. The emergence of white collar crime occurred with Edwin Hardin Sutherland's speech in front of the American Sociological Association in 1939. Since then, it has crossed continents and found a wide area of use. The damage caused to the economic structure of these crimes and the sense of insecurity created by society can reach enormous dimensions. On the other hand, the reaction to the crimes in question may be very low, and it may be more difficult to notice or reveal than other crimes. The outcome awaiting failures is also milder compared to ordinary crime failures. In the point which factors encourage these people of high social status in society to commit crimes, classical criminological approaches fail. Studies on white collar crime, which falls within the domain of many branches such as criminal law, criminology, sociology and economy, are increasing day by day.

Keywords

White Collar Crime, Sutherland, Criminology, Economic Crimes, Differential Association, Elite.

GİRİŞ

Beyaz yaka suçu teriminin ortaya çıkışı Amerikalı bir sosyolog, kriminolog ve teorisyen olan Edwin Hardin Sutherland'ın 1939 yılında Amerikan Sosyoloji Derneği önünde yaptığı konuşma ile olmuştur. Sutherland o sene derneğin 29. başkanı seçilmiştir. Ömrünün yetişkin bir evresinde, 56 yaşındadır. Diğer taraftan on yıllarını sosyoloji ve kriminoloji alanında çalışma yaparak geçirmiştir.[1]

Sutherland, 1883 yılında ABD'nin Nebraska eyaletinde doğmuş, lisans eğitimini aynı yerde Grand Island College'ta tamamlamıştır. Küçük bir okulda Latince ve Yunanca hocalığı yapmıştır. Tarih alanında lisansüstü eğitim yapmayı planlamış, ancak sosyoloji dersinin ilgisini çekmeye başlamasıyla, sosyolojide yan dal yapmaya meyletmiştir. En nihayetinde tarih alanından vazgeçerek, sosyolojiyi temel alanı yapmaya karar vermiştir. 1913 yılında Şikago Üniversitesi'nde doktorasını tamamlamıştır. William Jewell College'ta, Illinois, Minnesota ve Şikago Üniversitelerinde görev almıştır. Bazı üniversitelerde konuk öğretim üyesi olarak dersler vermiştir. Indiana Üniversitesi Ceza Hukuku ve Kriminoloji Enstitüsü'nde, Amerikan Cezaevi Birliği'nde, Şikago Kriminoloji Akademisi'nde ve Sosyolojik Araştırmalar Derneği'nde başkanlık yapmıştır.[2]

1935 yılında Indiana Üniversitesi'nde bağımsız bir bölüm olarak kurduğu sosyoloji bölümünün başkanlık görevini üstlenmiştir.[3] 1949 yılına kadar başkanlığa devam etmiş, 12 Ekim 1950'de Indiana, Bloomington'da vefat etmiştir. Kriminoloji, Yirmi Bin Evsiz Adam, Profesyonel Hırsız, Kriminoloji'nin Prensipleri, Beyaz Yaka Suçu önemli eserleri arasındadır.[4]

Beyaz yaka suçu veya suçluluğu Sutherland ile özdeşleşen bir terim olmuştur. Çalışma boyunca "beyaz yaka suçu" ifadesi tercih edilmiştir. Zira bu, Sut-

---

1 **Odum, Howard Washington** (1951) American Sociology: The Story of Sociology in the United States through 1950, 1. Baskı, New York, Longmans, Green and Co, s. 191-192.

2 **Odum,** s. 190-191.

3 **Gaylord, Mark S./Galliher, John F.** (1988) The Criminology of Edwin Sutherland, 1. Baskı, New York, Routledge, s. 3.

4 **Queen, Stuart A.** (1951) "In Memoriam, Edwin Hardin Sutherland, 1883-1950", American Journal of Sociology, C. 56, S. 4, ss. 359-359, s. 359.

herland'ın kitabında tercih ettiği "white collars crime" ifadesinin Türkçe karşılığıdır. Bununla beraber "beyaz yaka suçluluğu" doğru bir kullanımdır, zira açıklamalar failin özellikleri ve onu suç işlemeye teşvik eden amiller üzerinden gitmiştir. Yani "suçluluk" merkeze alınmıştır. Ayrıca Sutherland terimi beyaz yaka suçluluğu şeklinde de kullanmış ve bu isimde bir makale yayımlamıştır.

Beyaz yaka suçu ve suçluluğunu ele almaya başlamadan önce, kimlerin "beyaz yakalı" olduğunu ortaya koymak önem arz etmektedir. Tdk "beyaz yakalı"yı üretim sürecinde bedensel gücüyle çalışmayıp düşünsel etkinlikte bulunan, maaş veya ücret karşılığında çalışan memur, teknik personel olarak tanımlar.[5] Larousse da kısaca "büro işçisi" şeklinde ifade eder.[6] Bu tariflere göre beyaz yakalı olmak için yüksek sosyal statü sahibi olmak gerekmez, sıradan bir memur da beyaz yakalıdır. Bu çalışma boyunca kullanılacak beyaz yakalı kavramı ise toplumda saygı gören, yüksek sosyal statü sahibi kişileri ifade edecektir.

Beyaz yaka suçları için özellik arz eden husus, bu suçların ekonomiye verdiği zararın diğer suçlara nazaran çok daha büyük oluşudur.[7] Dönmezer ekonomik suçların "zincirleme sirayet etme ve tepki husule getirme" özelliğine dikkat çekmiştir.[8] Diğer taraftan sosyal münasebetlerde yol açtığı tahribat da önem arz etmektedir. Zira bu suçlar toplum ahlakını zayıflatmakta, güvensizlik yaratmakta ve sosyal yapıda düzensizliğe yol açmaktadır. Adi suçlar ise beyaz yaka suçlarına nazara daha dar kapsamlı bir etkiye sahiptir.[9] Kara para aklama, dış ticaretten elde edilen kazancın gizlenmesi, vergi kaçırma gibi ekonomik suçlar ulusla-

---

5 https://sozluk.gov.tr/ s.e.t. 25.10.2024.

6 https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/col/17072 s.e.t. 25.10.2024.

7 Beyaz yaka suçları çok büyük paraların döndüğü, milyarlarca dolarlık kayba sebep olabilen suçlardır. Amerika'daki bazı vaka örnekleri için bkz. **Şentürk, Fatih/Kasap, Murat** (2013) "Beyaz Yaka Suçları ve Finansal Yolsuzluklar" Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2, ss. 143-167, s. 160-165.

8 **Dönmezer, Sulhi** (1985) "Ekonomik Suçlar", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S. 7, ss. 19-30, s. 20.

9 **Geis, Gilbert/Goff Colin** (1983) Introduction, in Sutherland Edwin H, White-Collar Crime, the Uncut Version, New Haven, Yale University Press, ss. 3-10 (Fransızcaya tercüme eden: Chantraine, Gilles/Salle, Grégory, "Le Problème de la Criminalité en Col Blanc", 09.06.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8534> s.e.t. 25.10.2024, § 16.

rarası boyutlara varan çapı ve organize işlenmeye elverişli olmalarıyla faillerine devasa meblağlar kazandırmaktadır.[10] Bununla beraber, toplumun beyaz yaka suçlarına gösterdiği reaksiyon daha düşük olabilmektedir.

Bu çalışmada "beyaz yaka suçu" teriminin sınırları çizilecek, tarihsel kökeni ortaya konulacak, ayrıca beyaz yaka suç faillerinin karakteristiğine, onları bekleyen akıbete ve toplumun bu suçlara gösterdiği reaksiyona değinilecektir.

I. BEYAZ YAKA SUÇU TERİMİNİN ORTAYA ÇIKIŞI

Sutherland beyaz yaka suçu terimini ilk defa 1939 yılında Amerikan Sosyoloji Derneği önünde yaptığı konuşma esnasında kullanır. Bu konuşma gazetelerde ilk sayfalarda yayımlanan birkaç konuşmasından biri olur. 1940 yılında "Beyaz Yaka Suçluluğu" başlığıyla Amerikan Sosyoloji Dergisi'nde yayımlanır.[11] Terim büyük ilgi görür, şöhreti kıtaları aşar. Türkçeye "beyaz yaka suçu" olarak tercüme edilen terim, Almancada "Weisse-Kragen-Kriminalitat", Fransızcada "crime en col blanc" şeklinde kabul görür. Ancak beyaz yaka suçuna ilk defa 1939 yılında dikkat çekildiğini söylemek isabetli olmaz. Zira Sutherland'dan önce de bazı kimseler yüksek sosyal statü sahibi insanların iş dünyasında işledikleri suçlardan söz eder ve bu kişilerin suçlu diye damgalanmadıklarını vurgular.[12]

18. yüzyılın ikinci yarısında Beccaria zengin ve ayrıcalıklı sınıfın işledikleri suçların topluma daha fazla zarar verdiğini söyler, 19. yüzyılda Marx ve Engels, kapitalist sistemin güçlü kıldığı imtiyaz sahiplerinin bu niteliklerinden istifade ederek suç işlediklerini ifade eder.[13] Manouk, 1859-1935 yılları arasında, Suther-

---

[10] **Güvel, Alper,** "Ekonomik Suç Kavramı ve Ekonomik Suçlar", Adalet Bakanlığı-TOBB Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu 30 Nisan-1 Mayıs 2005, Ankara, Türkiye, ss. 27-35 <https://tobb.org.tr/Documents/yayinlar/Ekonomik Su%C3%A7 ve Ceza Sempozyumu.pdf> s.e.t. 25.10.2024, s. 31-32.

[11] **Odum,** s. 192.

[12] **Kellens, Georges** (1968) "Du Crime en Col Blanc au Délit de Chevalier", Ann Faculté de Droit Liège 1968, ss. 61-124, s. 64.

[13] **Küçüktaşdemir, Özgür** (2017) Ekonomik Suçlar Bağlamında Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Suçlar ve Cezalar (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 23.

land'dan evvel, bu sahada öncü çalışmalara imza atan pek çok kimse sayar. Evans, Hill, Tarde, Marx, Moris, Rozengart, Steffens, Tarbell, Adams, Sinclair, Norris, Ross, Bonger gibi.[14] Bonger, suçları sokaklarda işlenen ve süitlerde işlenen (burjuva suçları) olmak üzere iki sınıfa ayırır.[15] Amerika'da Veblen 20. asrın başlarında hileli faaliyetlerle büyük para kaldıran bankacılara "sanayinin şahinleri" diyerek tepki gösterir, 1934 senesinde ise Mathew Josephson "Lastik Baronları" isimli eserini yayımlar.[16] Mezkûr eserin orijinal adı hırsız veya soyguncu baronlar manasında "The Robber Barons"dır. Esasında bu isimlendirme yeni değildir. On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında kullanıldığına şahit olunur.[17] Sutherland'dan sonra ise Clinard, Hartung, Cressey, Ball, Quinney bu sahada çalışan başlıca yazarlar arasında gelir.[18]

1949 yılına gelindiğinde Sutherland'a ait "White Collar Crime" kitabı yayımlanır.[19] Dört bölümden teşekkül eden kitabın birinci bölümünde, beyaz yaka suçu kavramı ortaya konulur. İkinci bölümde 70 büyük şirketin, üçüncü bölümde ise kamu hizmeti gören 15 şirketin sabıka kaydı mercek altına alınır. Dördüncü yani son bölümde kitap boyunca ortaya konulan verilerin bir yorumuna ulaşılır.[20]

Sutherland 70 şirket için verilen mahkeme kararlarını incelediği ikinci bölümde, (federal mahkeme, eyalet mahkemeleri ve belediye mahkemelerince

---

[14] **Manouk, Vonny** (2011) "Vers un Retour aux Fondements Théoriques de la Criminalité en Col Blanc", Revue Internationale de Criminologie et de Police Technique et Scientifique, C. 64, S. 1, ss. 3-22, s. 5.

[15] **Dilek, Uğuralp** (2024) Kriminoloji Perspektifinden Ekonomik Suçlar: Beyaz Yaka Suçları (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 33.

[16] **Dönmezer,** s. 23.

[17] **Sutherland, Edwin Hardin** (1940) "White-Collar Criminality", American Sociological Review, C. 5, S. 1, ss. 1-12, s. 2.

[18] **Dönmezer,** s. 24.

[19] Kitabın bu yıla ait baskısı sansürlü olmuştur. Yayınevi Dreyden Press suçlanan şirketlerin isimlerinin yerine basit harfler koyarak onları anonim hale getirmiştir. **Chantraine, Gilles/Salle, Grégory,** "Un Moment d'Histoire des Sciences Humaines et Sociales", 09.06.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8526> s.e.t. 25.10.2024, § 1-2.

[20] **Kellens,** s. 76-77.

verilmiş) toplam 980 hükmün sadece %16'sının ceza mahkemesi tarafından verildiğini,[21] diğer taraftan şirketlerin %60'ının dört ceza mahkumiyeti giydiğini söyler. Bu suçların şirketler tarafından defalarca işlenmesinin bu fiillerin alışkanlık haline geldiğini gösterdiğini ifade eder.[22]

Sutherland 4. bölümde şu çıkarımlara yer verir:[23]

- Beyaz yaka suçu kasten ve organize işlenen bir suçtur. Suçta ısrar edilmesi kastın varlığına delildir. Sutherland ikinci bölümde mercek altına aldığı 70 şirketin %97,1'inin mükerrir suçlu olduğunu ifade eder. Beyaz yakalıların organize oluşu ise açıkça, zımnen veya centilmenlik anlaşması yoluyla olur.
- Beyaz yaka suçunun ortaya çıkışı diğer suçlu davranışlarından farklı değildir. Sutherland suçlu davranışının ortaya çıkışını iki teori ile açıklar. Bunlar "differential association" (ayırıcı birliktelikler) ve "differential social organization" (farklılaşmış toplumsal örgüt) teorileridir. Sutherland bu teorilerinin beyaz yaka suçu için de geçerli olduğunu söyler.
- Farklı işletmeler tarafından işlenen suçların sayı ve tiplerindeki değişim onların ekonomik yapıda işgal ettiği pozisyondan ileri gelir.

"Beyaz yaka suçu" teriminin bu kadar etkili ve meşhur olmasının en temel sebebi beyaz yakalıların sahip oldukları yüksek statüyü, saygınlığı ve işgal ettikleri pozisyonları kullanarak bu suçları işlemesidir. Sutherland nüfuz ve güç sahibi bu kişilerin işledikleri suçların kriminoloji tarafından ihmal edildiğini ortaya koyar. Buna mukabil bu tarz suçların topluma verdiği zararın büyüklüğünden bahseder. Kriminolojide daha popüler bir araştırma alanı olan alt sınıfların işledikleri suçlar ile beyaz yakalıların verdiği zarar arasındaki orantısızlığa dikkat çeker. Aynı orantısızlığın verilen cezalar arasında da olduğunu söyler.[24]

---

[21] Anlaşılacağı üzere, bu suçlara ceza yaptırımı dışında veya ceza yaptırımı yanında diğer yaptırımlar da sıklıkla uygulanır.

[22] **Kellens,** s. 78-79.

[23] **Kellens,** s. 82-83.

[24] **Gottschalk, Petter/Gunnesdal, Lars** (2018) White-Collar Crime in the Shadow Economy, Londra, Palgrave Macmillan, s. 3. Sarbanes-Oxley Kanunu'nun (2002, ABD) görüşmeleri es-

II. SUTHERLAND'A GÖRE SUÇLU DAVRANIŞININ NEDENLERİ VE BEYAZ YAKA SUÇUNA TATBİKİ

Sutherland suçlu davranışının ortaya çıkışını açıklamak için iki teori geliştirmiştir. Bunlardan ilki birey düzeyinde suçluluğu izah eden ayırıcı birliktelikler teorisi, diğeri ise sosyal grupları baz alan farklılaşmış toplumsal örgüt teorisidir.[25] Ayırıcı birliktelikler teorisi suçlunun suç teşkil eden davranışları öğrenme yoluyla edindiğini ileri sürer. Kişi etkileşim halinde olduğu sosyal gruplardan bu davranışları edinir. Yani suçluya dönüşme toplumsal psikolojik bir sürecin ürünüdür. Farklılaşmış toplumsal örgüt teorisi ise toplumların ve grupların suç oranlarını açıklamaya çalışır. Yani ayırıcı birliktelikler teorisinin aksine bireysel çapta suçluluğu merkeze almaz.[26] Bir toplum veya grupta suç oranının yüksek olması, sosyal çözülme (dezorganizasyon) ile izah edilebilir. Savaş, sanayileşme gibi hadiseler toplumdaki dengeyi bozduğunda, bireyler toplumun kontrol mekanizmasının dışında kalır. Böylelikle suç oranında artış gözlenir.[27] Bu çıkarım Durkheim'in anomi teorisi ile benzeşir.[28]

Sutherland ayırıcı birliktelikler teorisinde suçlu davranışının öğrenme ile ortaya çıktığını söyler. Yani miras yoluyla geçmez, genetik değildir. Fakirlik, zeka geriliği veya psikolojik bozukluklara bağlı olarak ortaya çıkmaz. Kişi toplumun veya bir grubun bireyleri ile etkileşim halinde yaşayarak suç oluşturan davranışları edinir. Bu edinme suçun işlenme tekniklerini içerdiği gibi; kişinin bir suçluya dönüşmesini sağlayan zihniyet, eğilim, karakter özellikleri ve saiklerin kazanılma-

---

nasında söz alan senatör Joseph Biden şu sözleri sarf etmiştir: "... beyaz yaka suçları ve diğer suçlar arasında cezalandırma açısından bir uçurum vardır. Örneğin bir çocuk arabanızı çalarsa ve bunu 14. cadde boyunca sürerse Araba Hırsızlığı Kanunu uyarınca 10 yıla kadar hapis cezasıyla yargılanacaktır. Ancak bir şirket yöneticisi sizin emekli maaşınızı çalarsa ... 1 yıla kadar hapis cezasıyla yargılanacaktır." **Green, Stuart** (2004) "The Concept of White Collar Crime in Law and Legal Theory", Buffalo Criminal Law Review, C. 8, S. 1, ss. 1-34 (Çeviren: Bacaksız, Pınar (2009) "Hukukta ve Hukuk Teorisinde Beyaz Yaka Suçu Kavramı", Ceza Hukuku Dergisi, C. 4, S. 9, ss. 273-294, s. 287.

[25] **Gottschalk/Gunnesdal,** s. 3.

[26] **Matsueda, Ross L.** (2006) "Differential Social Organization, Collective Action and Crime", Crime, Law and Social Change, C. 46, S. 1-2, ss. 3-33, s. 3-4.

[27] **Artuk, M. Emin/Alşahin, M. Emin** (2018) Kriminoloji, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi, s. 221-222.

[28] **Dilek,** s. 36.

sını da kapsar.[29] Esasında kişi yaşadığı çevrede suça teşvik eden durumlarla karşılaştığı gibi, suçu kötüleyen veya suçtan caydıran durumlarla da karşılaşır. Suçlu haline gelme ise, teşvik eden amillerin daha fazla olması ile izah edilir.[30]

Manouk, Sutherland'ın Tarde tarafından kavramsallaştırılan taklit ilkesine (1895) çok şey borçlu olduğunu söyler. Tarde suçlunun toplumun yarattığı profesyonel bir tip olduğunu söyler. Ona göre suçlu, biraz kendi suçundan biraz da ceza adaletinin işleyişinden doğmuştur. Yani suç toplumsal bir vaka olup, öğrenilen bir davranıştır.[31]

Kişi bulunduğu toplumda hangi davranışın normal, hangisinin sapkın olduğunu öğrenir. İşleyeceği fiilin yaşadığı çevre tarafından kınanmayacağını, belki destekleneceğini bilen kişi suçu işlemeye hazırdır.[32]

Sutherland ayırıcı birliktelikler teorisini beyaz yaka suçuna uygulamış ve şunları söylemiştir: 1. Beyaz yakalılar onları beyaz yaka suçuna teşvik edici olgu ve fikirlerle etkileşim halindedir. Sutherland bu hipotezine iki kaynaktan elde ettiği veriler yoluyla varır: a. İş adamlarının yaşam hikayeleri. Profesyonel yaşama dürüst diplomalılar olarak giren gençler yavaş yavaş iş ortamına ayak uydurur. İlk başta pragmatik amaçlar edinirler (daha iyi yaşamak için iş ortamına ayak uydurmak gerekir), sonrasında bu ideolojik bir plana kayar ve bunu mantıklarında oturtmaya ya da vicdanlarının bastırmaya çalışırlar (iş iştir, işler öteki dünya saadeti üzerine inşa edilmedi, bazen ellerini kirletmek zorunda kalabilirsin ancak bu elde ettiğin paranın da kirli olacağı manasına gelmez, siyah tavuklardan beyaz yumurtalar çıkabilir, önemli olan paranı nasıl kazandığın değil onunla ne yaptığındır). b. Doğrudan rekabet veya salt taklit yoluyla suça ilişkin davranışların öğrenilmesi. 2. Beyaz yakalılar onları suçtan caydıracak etkenlerden yoksundur. Mesela hükümetler bazı menfaat hesapları sonucu bu alanda tedbir almaktan kaçınmaktadır.[33]

---

29 **Kellens,** s. 85-86; **Artuk/Alşahin,** s. 218-221.

30 **Gaylord/ Galliher**, s. 4.

31 **Manouk,** s. 6.

32 **Spire, Alexis,** "Pour une Approche Sociologique de la Délinquance en Col Blanc", 28.07.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8582> s.e.t. 25.10.2024, § 7.

33 **Kellens,** s. 88-90.

Sutherland, farklılaşmış toplumsal örgüt teorisinde suçlu davranışını bir grubun suç karşısında takındığı tavırda arar. Bir grup suçu teşvik edici veya ona muhalif şekilde örgütlenmiş olabilir. Sutherland bu teorisini de beyaz yaka suçuna uygulamış, suçun kaynağı olarak iş dünyasında o yıllarda uzun süre var olan kuralsızlık (anomi) döneminde işlenen suçları ve beyaz yaka suçunun doğrudan veya dolaylı olarak organize işlenişini bu teoriye dayandırmıştır.[34]

Sutherland'ın beyaz yaka suçluluğunu açıkladığı teorileri eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Nitekim terimin belirsiz olduğu, sınırlarının net bir şekilde çizilmediği ifade edilmiştir. Ayrıca, o devirde, beyaz yaka suçlarının ceza hukuku içinde az bir kısmı teşkil ettiği söylenmiştir.[35] Bir başka eleştiri ise, beyaz yakalıların suçluluğuna dair ayrı bir teoriye ihtiyaç olmadığı, genel suç teorilerinin burada da cari olduğu şeklindedir.[36]

Clinard, Sutherland'ın ayırıcı birliktelikler teorisinin bazı faktörleri hesaba katmadığını dile getirmiştir. Bu faktörlerin başında, suçlunun özellikle de şirket yöneticilerinin kişisel özellikleri gelmektedir. Zira Sutherland teorilerinde suçun öğrenildiğini ortaya koyarken, failin karakter yapısının suçun işlenmesindeki rolüne yer vermemiştir.[37] Aynı sosyal çevrede, hatta aynı ailede yaşayan, benzer hadiselere ve davranış şekillerine şahit olan, maruz kalan herkes suçlu mu olur?[38] Sutherland, eleştiriler üzerine, kişisel faktörleri "bilinemeyen şartlar" olarak isimlendirmiştir.[39]

---

[34] **Kellens,** s. 87-92.

[35] **Küçüktaşdemir,** s. 24-25.

[36] **Güner, Uğur** (2019) "Ekonomik Suçlar ve Ekonomi Ceza Hukukuna İlişkin Yasal Düzenlemeler", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, Özel Sayı (Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan) ss. 1411-1442, s. 1414.

[37] **Kellens,** s. 92.

[38] **Sokullu Akıncı, Füsun** (2018) Kriminoloji, 13. Baskı, İstanbul, Beta, s. 209-210.

[39] **Tarhan Mengi, Banu** (2009) Beyaz Yaka Suçları ve Bir Uygulama (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 35.

III. BEYAZ YAKA SUÇU TERİMİ VE KAPSAMI

Sutherland'ın meşhur tanımına göre beyaz yaka suçu, toplumun yüksek sınıflarına mensup[40] ve kendilerine saygı duyulan kişilerin mesleki faaliyetleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçları ifade eder. Dolayısıyla öncelikle bir suçun mevcudiyeti gerekir. Sutherland'ın burada kastettiği ceza hukuku anlamında suçtan daha geniş bir manayı ihtiva etmektedir. İkinci olarak bu suç, toplumda saygı gören yüksek sosyal statüye sahip bir kişi tarafından işlenmelidir.[41]

Sutherland'a göre bir kimsenin iyi giyinimli olması, iyi bir eğitim almış olması veya yüksek gelir düzeyine sahip olması onu beyaz yakalı yapmaz. Beyaz yakalı olmak için saygın olmak, toplumsal açıdan kabul görmek, onaylanmak gerekir.[42] Bu nedenle yer altı dünyasının zengin üyelerinin işledikleri dolandırıcılık ve güveni kötüye kullanma suçları kapsam dışında kalır. Son olarak suç ile kişinin icra ettiği mesleki faaliyet arasında doğrudan bir bağ olmalıdır.[43] Mesela bir doktorun gereksiz yere ameliyat yapması beyaz yaka suçu teşkil ederken, emlak vergisini kaçırması böyle değildir.[44]

Beyaz yakalıların bu suçları işlemekte elde etmeyi umdukları menfaatlere şunlar misal verilebilir: kârı arttırmak, ekonomik açıdan kötü bir durumu atlatmak, rekabeti engellemek, rakipleri elemek, spekülatif kazanç sağlamak, patent

---

[40] Beyaz yaka suç failinin sosyal statüsü çok boyutlu olabilir. Zira aynı anda hem kazanılmış hem de atfedilmiş bir statüyü ifade edebilir. Kazanılmış statü zaman ve emeğe bağlı olarak kişilerin edindiği gelir veya eğitimle ölçülür. Atfedilmiş statü ise liyakat veya çalışma kriterleri aranmaksızın kişilerin kendiliğinden sahip oldukları ırk, yaş veya cinsiyet gibi statülerdir. **Gottschalk/Gunnesdal,** s. 6.

[41] Yüksek sosyal statüye sahip olmayan kimselerin meslekleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçların da beyaz yaka suçu kapsamında değerlendirilmesi gerektiği yönünde görüşler için bkz. **Dursun, Selman** (2002) Ekonomik Suçlar ve Bankacılık Suçları Bağlamında Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 13.

[42] **Sutherland** (1940) s. 4.

[43] **Kellens,** s. 63; **Geis/Goff,** § 11.

[44] **Tarhan Mengi,** s. 39.

elde etmek, daha az vergi ödemek, bazı sözleşmeleri yapabilme imkanı elde etmek, ruhsat almak, önemli bir müşteriye imtiyaz vermek...[45]

Green beyaz yaka suçlarını adi suçlardan ayıran iki özelliğe dikkat çeker. Birincisi beyaz yaka suçunun varlığı için kast mevcut olmalıdır. Dolayısıyla bu suçlar için taksirden söz edilemez. Ancak bu konuda yazara getirilen bir eleştiri failin bazen sonuca istemeyerek ve öngöremeyerek gidebileceğidir. Nitekim vergi kaçakçılığı suçunda yasal ve yasal olmayan sınırının çok ince olduğu ileri sürülmüştür. İkinci özellik ise adi suçlarda doğrudan zarara uğramış bir mağdurdan söz edilebilirken, beyaz yaka suçunda bazen mağduriyetinin bile farkına varamayan dolaylı olarak zarara uğramış mağdurlardan söz edilir.[46] Bu sebeple beyaz yaka suçları sıklıkla siyah sayılarda kalan suçlardandır.[47] Sutherland bu suçların siyah sayılarda kalmasını, istatistiklerin baz aldığı verilerde arar. İstatistiklerin polisten, çocuk ve ceza mahkemelerinden gelen verileri referans aldığını, alt statüdeki kişileri incelediğini, bu sebeple beyaz yaka suçlarını görmediğini ifade eder.[48]

Clinard "The Black Market, a study of white collar crime" adlı eserinde ikinci dünya savaşı esnasındaki (1939-1945) karaborsacılık faaliyetleri üzerine bir değerlendirme yapar. Karaborsacılığın beyaz yaka suçuna iyi bir örnek olduğunu belirtir. Clinard bunu desteklemek için karaborsacılığın nadiren cezai yaptırımla karşılaşan bir suç olduğunu ve özel usullerle yaptırım altına alındığını söyler. Buna sebep olarak bu faaliyete ceza öngörülmesinin yeni olmasını, kamuoyunun zaman ve mekanda yayılmış böyle karmaşık suçlara karşı organize olmayışını, hükümetin sosyal statülerinden dolayı bu kişileri düşman yapmak istemeyişini ve bir şirkete karşı cezai dava yürütmenin zor oluşunu gösterir.[49]

---

45 **Lascoumes, Pierre,** "Une Tache sur le Col Blanc d'Edwin", 21.05.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8470> s.e.t. 25.10.2024, § 12.

46 **Péclat, Mélanie,** "Stuart P. Green, Lying, Cheating, and Stealing. A Moral Theory of White-Collar Crime", 02.05.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8464> s.e.t. 25.10.2024, § 7-9.

47 **Demirbaş, Timur** (2016) Kriminoloji, 6. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık, s. 287; **Dilek,** s. 40.

48 **Sutherland** (1940) s. 1.

49 **Kellens,** s. 95-96.

Diğer taraftan karaborsacılık suçu beyaz yakalı olmayan kimseler tarafından da işlenebilmesi cihetiyle Sutherland'ın tanımının dışında kalır.

Beyaz yaka suçları demiryolları, sigorta, silah, banka, kamu hizmeti, borsa, petrol sanayisi, taşınmaz sanayi, yargı, iflas, politika gibi pek çok sahada mevzubahis olabilir. Sağlık sektöründe de aynı şekilde bu suçlara rastlanılır. Yasa dışı alkol ve uyuşturucu satışı, merdiven altı kürtaj, yer altı dünyası suçlularına yasa dışı hizmetler, kazalarda yalan rapor ve tanıklık, gerekmediği halde ilaç tedavisi ve cerrahi müdahale gibi.[50] Bir katalog oluşturmak mümkün gözükse de benimsenen beyaz yaka suçu kriterine göre farklı listelerle karşılaşmak her zaman muhtemeldir.

Beyaz yaka suçu teriminin neyi ifade ettiği konusunda fikir birliği yoktur. Diğer bir deyişle üzerinde tam olarak uzlaşılmış bir tanım mevcut değildir. Bir suç kategorisinin mi, yoksa belirli nitelikleri haiz kişilerin işledikleri suçların mı kastedildiği muğlak olduğu gibi terimin suç dışında diğer hukuka aykırı fiilleri kapsayıp kapsamadığı da ihtilaflıdır. Terimin disiplinler arası mahiyet taşımasının bunda rolü büyüktür.

Kimi zaman üzerinde uzlaşılacak bir tanım için mesai harcanırken kimi zaman da terimin yerini dolduracak başkaca bir kavram arayışına girilir. Bazı yazarlar beyaz yaka suçu terimini bir kenara atar ve "elit sapkınlığı" (elite deviance) ifadesini tercih eder. Elit sınıfa mensup kişilerce işlenen her türlü hukuka aykırı fiili kapsama dahil ederler.[51] James Coleman devlet içindeki yolsuzlukları merkeze aldığı "kriminal seçkinler" (criminal elite) kavramını ortaya atar. Marshall Clinard ve Richard Quinney ise örgütsel suç, mesleki suç ve profesyonel suç kavramlarına yer verir.[52] Bazı kriminologlar şirketler tarafından işlenen bu tür suçları ele almak için "şirket suçları" kavramını kullanır.[53]

Kimileri ise beyaz yaka suçluluğunu "işyeri suçluluğu" ve "bireysel ya da meslek suçluluğu" olarak ikiye ayırmayı önerir. Buna göre bir kişi çalıştığı iş yeri

---

50 **Geis/Goff,** § 13-15.

51 **Green,** s. 274-277.

52 **Dilek,** s. 29-31.

53 **Demirbaş,** s. 287.

lehine yasadışı davranışlarda bulunursa iş yeri suçluluğu, mesleki faaliyeti esnasında kendi menfaatleri için suç işlerse meslek suçluluğu olur.[54]

Ekonomik suç ve ticari suç terimleri ise, beyaz yaka suçu ile irtibatlı, zaman zaman onunla iç içe geçen ancak ondan farklı iki kavramdır. Bu üç terimin birbirlerinin yerine kullanıldıkları eserlere rastlanılması mümkündür. Kıta Avrupası hukukunda beyaz yaka suçu yerine daha ziyade ekonomik suç denilmesi tercih edilir. Ticari suçlar da bu kapsamda ele alınır.[55]

Ekonomik suçlar kısaca ekonomik nizamın işleyişini engelleyen, genel ekonomik yararı ihlal eden suçlar olarak tanımlanabilir.[56] Diğer taraftan gerek ekonomik suçların gerekse beyaz yaka suçunun üzerinde uzlaşılmış bir tanımı yoktur. Bir görüşe göre ekonomik suç olan bir fiil, bir başka görüşe göre ekonomik suç olmayabilir. Beyaz yaka suçu ise bünyesinde daha karmaşık tartışmaları barındırır. Beyaz yaka suçunun sadece suçları değil, diğer hukuka aykırı fiilleri veya aykırı sosyal davranışları kapsadığı ifade edilir. Bazı yazarlar ise beyaz yaka suçu yerine beyaz yaka suçluluğunu kullanır. Bunun sebebi muhtemelen mevzunun kriminoloji ve sosyoloji biliminin de inceleme sahasına girmesidir. Diğer

---

[54] **Spire,** § 17-19. Akademik tartışmaların ötesinde medyatik bir tabir olan "serseri patron" yakıştırması Fransız medyasında kullanılmış ilginç bir ifadedir ve 2003 yılı itibariyle bazı işletmelerin kapatılması üzerine gündeme gelmiştir. Yargı dahil yüksek devlet makamları tarafından da dile getirilmiştir. Bu tabiri ilginç kılan ise iki karşıt kelimeyi yan yana getirmesidir. Patron elit kesime mensup kişilerin bulunduğu bir kategoriye atıf yaparken, serseri kuralları çiğneyen sıradan vatandaşa işaret eder. "Serseri patron" tabiri aynı zamanda işçiler üzerindeki olumsuz sonuçlara vurgu yapmaktadır. Zira, tabirin ortaya çıkmasına sebep olan olaylarda işçiler geçerli bir mazeret sunulmaksızın ve ihbar sürelerine uyulmadan ani olarak işten çıkarılmış, tazminat haklarından mahrum bırakılmışlardır. Metaleurop davası özelinde bu duruma sebep olan faktör bu şirketler grubunun tüzel kişiliğinin olmayışıdır. Zira, grup bu sayede yasal bir boşluktan istifade etmiştir. Ancak mahkeme ana şirketin yavru şirketin faaliyetlerinden sorumlu olduğuna ve yavru şirketin işçileri için tazminat ödemekle yükümlü olduğuna hükmetmiştir. **Mazade, Olivier,** "Patron Voyou de la Désignation Publique à la Sanction Juridique", 09.04.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8431> s.e.t. 25.10.2024, § 1-2, 13, 20, 22.

[55] **Küçüktaşdemir,** s. 22, 37.

[56] **Aytekin İnceoğlu, Asuman** (2020) "Ekonomik Suçlar", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, ss. 119-163, s. 125; **Dilek,** s. 9.

taraftan beyaz yaka suçu izah edilirken daha çok bu suçu işleyen beyaz yakalıların özellikleri ve onları bu suçları işlemeye teşvik eden nedenler üzerine yoğunlaşılır. Dolayısıyla beyaz yaka suçu konulu çalışmalar daha ziyade fail odaklı ilerler. Sonuç olarak benimsenen görüşe göre ekonomik suç ve beyaz yaka suçu teriminin aynı kavramı ifade etmeleri mümkün olabileceği gibi, bunların bazı noktalarda kesişen farklı kavramları ifade etmesi de mümkündür.

Dursun, beyaz yaka suçu ve ekonomik suçların farklı kavramlar olduğunu söyler. Ona göre bu ikisi yer yer kesişen yer yer de ayrılan iki ayrı sahayı ifade eder. Zira beyaz yaka suçları meslekle bağlantılı olarak işlendiği halde ekonomik nitelik taşımayabilir, ekonomik düzene karşı işlenen suçlar da beyaz yakalı bir kimse tarafından işlenmeyebilir.[57]

Beyaz yaka suçlarının ekonomik suçları ihtiva eden bir üst kategori veya ekonomik suçların beyaz yaka suçlarını içine alan bir üst kategori olduğuna dair görüşler ileri sürülmüştür.[58] Küçüktaşdemir beyaz yaka suçunu üst başlık olarak değerlendirir, ekonomik suçları daha dar bir kavram olarak niteleler. Zira ekonomik suç hukuki bir terim olduğu halde, beyaz yaka suçu/suçluluğu kriminolojik bir kavramdır. Bu sebeple ekonomik suç daha ziyade fiil odaklı bir kavramken, beyaz yaka suçu fail odaklı bir yaklaşıma işaret eder. Diğer taraftan beyaz yaka suçu sayılmalarına rağmen, ekonomik suç kategorisinde olmayan pek çok suç sayılabilir. İnsan üzerinde deney ve deneme suçları gibi. Ticari suçlar ise ticaret hayatına dair ihlalleri ihtiva etmesi cihetiyle ekonomik suçların bir alt dalı olarak değerlendirilir.[59]

Hukukçular kendileri ile aynı alanda çalışan diğer sosyal bilimcilere nazaran beyaz yaka suçunu failin özellikleri çerçevesinde kabul etmeye daha az eğilimlidir.[60] Bununla birlikte beyaz yaka suçunu izah çabaları hep fail üzerinden gider. Sonrasında karakteristiği ortaya konulan failler tarafından meslekleri ile bağlantılı olarak işlenen suçlar denilerek fiile geri dönüş yapılır. En nihayetinde

---

57 **Dursun,** s. 20-21.

58 **Dilek,** s. 9.

59 **Küçüktaşdemir,** s. 30-39.

60 **Green,** s. 283-284; **Aytekin İnceoğlu,** s. 125.

bir suç kataloğu oluşturmak mümkün veya sağlıklı olmaz. Elit kesime mensup kişiler tarafından işlenen suçların tespitine çalışıldığında bir çıkmaza girilebilir. Zira bir suç, özgü suçlar dışında, herkes tarafından işlenebilir. Mesela kara para aklama suçu sıradan bir kimse tarafından işlenebileceği gibi, yüksek sosyal statü sahibi bir kişi tarafından mesleği ile bağlantılı olarak da işlenebilir.

IV. HUKUKA AYKIRI FİİLLER BEYAZ YAKA SUÇU KAPSAMINDA MIDIR

Sutherland'a göre beyaz yaka suçu ceza hukuku anlamında suç olmayıp daha geniş kapsamlı bir kavramdır. Nasıl ki antibiyotikle de müdahale edilse, tütsü ile de müdahale edilse tüberküloz yine tüberkülozdur; bir fiil de onun hangi hukuki nitelendirmeye tabi tutulduğuna ya da toplumda uyandırdığı reaksiyonun büyüklüğüne bakılmaksızın, tahribat gücüne ve verdiği zarara göre değerlendirilmelidir. Dolayısıyla idari yaptırım gerektiren bir fiil ya da medeni yargılamaya başvurulabilecek bir davranış da "beyaz yaka suçu" kapsamında olmalıdır. Zira öngörülen yaptırım ne olursa olsun, bu fiiller ekonomik ve sosyal hayatta devasa yıkımlara sebebiyet vermektedir.[61]

Bazı yazarlar Sutherland'ın böyle düşünmesinin çalışmalarını yaptığı dönemden kaynaklanabileceğini söylemiştir. Zira ele aldığı fiillerin büyük kısmı (ticaretin sınırlanması, patent hakkının ihlali, işçi ücretlerinde adaletsizlik, sahte markalı ya da bozuk yiyecek ve ilaçlar piyasaya sürmek gibi) o dönemde ya ceza yaptırımına tabi değildi ya da kovuşturulmuyordu.[62]

Unutulmaması gerekir ki Sutherland hukuk teorisyeni veya pratisyeni değildir, mevzuyu kriminolog ve sosyolog bakış açısıyla ele almaktadır. Bu sebeple teorisini ceza hukuku anlamında suçlulukla sınırlı tutmamaktadır. Zira kriminoloji suçla ilgilendiği kadar, suçla irtibatlı olduğu ölçüde diğer sapıcı davranışlarla da ilgilenir. Bununla birlikte temel hedefi ceza hukuku kapsamında suçluluktur. Sosyoloji ise din, kültür, örf ve adetler gibi başkaca etik değerler noktasında sapmalarla da ilgilenir. Bu cihetle sosyolojinin sahası daha geniştir.[63]

---

61 **Lascoumes,** § 20.

62 **Green,** s. 275.

63 **Sokullu Akıncı,** s. 42-50.

Ceza hukuku anlamında ise mevzuya yaklaşım daha farklı olmaktadır. Zira hukukta suçta ve cezada kanunilik prensibi caridir. Bir fiile suç diyebilmek için kanunda açıkça yasaklanmış olması gerekir.[64] Buna göre beyaz yaka suçu kapsamına suç olmayan fiillerin dahil edilmemesi gerekir. Diğer taraftan kanunda suç sayılmayan bir fiile beyaz yaka suçu denmesi, salt bu yüzden cezai yaptırım uygulanmasına yol açmayacaktır. Yine de böyle bir kullanım hukuk kültürü ve terminolojisi açısından sakıncalı olabilecektir.

V. BEYAZ YAKA SUÇUNDA ARACILARIN ROLÜ

Bu suçlar işlenirken hukuku dolanmak için çok farklı stratejiler benimsenir. Başta avukatlar olmak üzere muhtelif aracılara ihtiyaç duyulur. Kenneth Mann avukatların bu suçlardaki rolüne dair bir araştırma yapmış ve avukatların diğer suçlara oranla yargılama sürecine daha çabuk dahil olduklarını, ayrıca cezai sorunları kolaylıkla aştıklarını saptamıştır. Ayrıca avukatlar olayları farklı şekilde ifade etme, kanunu yeni bir yoruma tabi tutma, soruşturma alanını sınırlama, müvekkilinin davranışını yasal sınırlar içine dahil etme gibi hususlarda başarılıdır. Avukatların ve diğer hukukçuların devreye girmesi için illa soruşturma-kovuşturma aşamasına gelinmesi gerekmez. Zira fiilin işleniş sürecinde de danışmanlık hizmeti alınabilir. Olası bir soruşturma ve kovuşturmadan kaçmak için titiz ve ihtiyatlı davranılır. Mesela vergi kaçırırken genellikle bir hukuk profesyonelinden yararlanılır.[65]

---

[64] **Zafer, Hamide** (2021) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Baskı, İstanbul, Beta, s. 41.

[65] **Spire,** § 35-36. Kellens'ın çalışmasında muhtelif cihetlerden tetkik ettiği 1961 tarihli bir davada (Power transformers case) yer alan savunmalar kayda değerdir. Burada müdafilerin ve muhtemelen onların tavsiye ve telkinleri istikametinde hareket eden sanıkların suçu nasıl olağanlaştırdıkları müşahede edilir. En başta yöneticilerin davranışlarının şirketin bir üyesi olmanın doğal sonucu olduğu ileri sürülür (grup rasyonalizasyonu). Genç olanlar, acemi olduklarından şirketin iyice yerleşmiş kurallarını miras aldıklarını söyler. Daha büyük olanlar ise, şirketin onları alıştırdığı düzeni devam ettirdiklerini öne sürer. Esasında bu kimseler davranışlarının hukuka aykırı olduğunun farkındadır, ancak bunu şirketin üstün menfaati için yaptıklarını iddia ederler. Bazı yöneticiler güçlü rakiplerinin koyduğu yasaya boyun eğmenin makul olduğunu düşündüklerini, bazıları ise şirkette işleyen yöntemlere karşı koyduklarını ve geç de olsa istifa ettiklerini ileri sürer. Şirketlerin avukatları ise William Whyte'ın örgüt adamı teorisine (organization man theory) dayanır. Şirket çalışanlarının yani beyaz yakalıların bir örgüt

Spire Avrupa'da bu şekilde suça ortak olan avukatların ceza alma endişesini neredeyse hiç taşımadığını söyler. Ancak yazar bu cezasızlığın evrensel olmadığını ifade eder. Mesela Amerika'da avukatlık yapan Donna Guerin vergi kaçırmak için organize ettiği sistem nedeniyle ve hazineye 7 milyar dolar kaybettirdiği gerekçesiyle 2013 yılında verilen bir hükümle 8 yıl hapse ve 190 milyon dolar para cezasına çarptırılır.[66]

Bankacılar da bu suçlarda aracı rolünde olabilmektedir. Zira yasaların nasıl ekarte edileceğini iyi bilmektedirler. Öte yandan bankacılara 2000'li yılların başından itibaren bu suçlarla mücadelede mühim roller biçilmiştir. Özellikle kara para aklama suçuna karşı bazı durumları ihbar etmekle yükümlüdürler.[67]

VI. BEYAZ YAKA SUÇ FAİLİNİN KARAKTERİSTİĞİ

Beyaz yaka suçluları yüksek sosyo-ekonomik seviyeye sahip, toplumun elit kesiminden, saygın ve güvenilir kimselerdir. Genellikle bilgi ve kültür düzeyleri yüksek olup, para ve prestij sahibidirler. Çoğu zaman önemli ve yüksek bir pozisyon işgal ederler. Bu suçları işlerken bir cezai yaptırıma uğrama korkusunu pek hissetmezler. Sahip oldukları otorite ve imtiyazlar konusunda şeffaflık yoktur, bunlar görünür değildir. Ancak herkes tarafından varlığı bilinir. Elitler iş dünyası, politika, yönetim gibi farklı sektörlerde aktiftir. Elitler toplumda azın-

adamı gibi hareket ettiklerini varsaydıklarını, yani onların şirketin menfaatine hareket ettiklerini düşündüklerini ve onlara güvendiklerini ifade ederler. Burada yöneticilerin hukuka aykırı davranışları pek de şirketten kaynaklanmıyor demek isterler. Dolayısıyla bu savunma ile yöneticilerin savunmaları çatışır. Sanık avukatları ise müvekkillerinin fiillerinin ekonomik içerikleri dolayısıyla yasadışı sayıldığını, aslında "yasal yöntemler" olduğunu, bu suçların saf düzenleyici ve idari nitelik taşıdığını öne sürer. Diğer adi suçları işleyenler gibi hapis cezasıyla yargılanmalarını haksızlık olarak görürler. Onların bu suçlardan doğrudan bir menfaat elde etmediklerini, sadece fiyat düşüşünü durdurduklarını ve şiddetin en hafif haline bile başvurmadıklarını söylerler. Küçük yöneticiler için onların şirkette güçlü konumda olmadıklarını, cezalandırılmalarının onları sayısız olası sanık için şamar oğlanı yapmak olduğunu ileri sürerler. Bu insanların zaman ve güçlerini çevrelerine adadıklarını, kanser ve çocuk felci karşıtı grupları yöneten örnek şahsiyetler, birer aile babası ve vergi mükellefi olduklarını vurgularlar. **Kellens,** s. 68-76.

66 **Spire,** § 37.

67 **Spire,** § 39.

lıktır ve çoğunluğa karşı otoriteye sahiptir. Bu kişiler zaten zengindir ve iyi bir hayat sürmek için paraya ihtiyaçları yoktur. İyi eğitim almış, yine elit olan iş ve arkadaş gruplarına mensupturlar. Suçu işlemek için sahip oldukları pozisyonu kullanırlar. Bu kişiler kendilerini suçlu olarak görmez, bir topluluk kurucusu olduklarını düşünür ve kişisel kurallarını uyguladıklarına inanırlar. Bazen bu kişilerin konumları soruşturma makamlarının soruşturma açmaktan çekinmesine neden olur. Beyaz yakalılar kendilerine en iyi avukatları tutmak için yeterli kaynağa sahiptir. Yüksek sosyal statüye sahip olduklarından hatta sıklıkla hâkim, savcı ve avukatlarla denk seviye sınıflara mensup olduklarından halk nezdinde de sempatik tavır sergilerler.[68]

VII. KLASİK KRİMİNOLOJİK YAKLAŞIMLARIN İFLASI

Sutherland'a göre alt sınıfların suçluluğunu merkeze alan ve suçluluğu ekonomik sebeplerde arayan teoriler beyaz yaka suçları karşısında işlerliğini kaybetmektedir.[69] Sutherland'ın ana tezi elit kesime mensup bu insanların gerçekten suçlu olduğu, ancak yargılama usulü cihetinden diğer adi suçlulardan farklı bir muameleye tabi tutulduğudur.[70]

Sutherland sınıf farkının suçların soruşturulmasında ve karşılık bulan yaptırımda önemli rol oynadığını söyler. Aşağı sınıfların işledikleri suçlar polis, savcı ve hakimlerce muamele gördüğü ve cezai yaptırımla karşılık bulduğu halde; üst sınıfların işledikleri suçların bazen hiçbir resmi işleme maruz kalmadığını, bazen hukuk mahkemelerinde tazminat davasına konu olduğunu, bazen de müfettişler, idari kurullar veya komisyonlarca idari yaptırıma bağlandığını ifade eder.[71]

Sutherland klasik kriminolojik yaklaşımların yanlışlığını ortaya koyar. Suçlu davranışını açıklayan genel teorilere bakıldığı zaman bu kişilere birtakım

---

68 **Gottschalk/Gunnesdal,** s. 2-3.

69 **Kellens,** s. 65.

70 **Sutherland, Edwin Hardin** (1945) "Is 'White Collar Crime' Crime?", American Sociological Review, C. 10, S. 2, ss. 132-139, s. 133-136; **Kellens,** s. 78.

71 **Manouk,** s. 7.

sosyal ve bireysel patolojiler izafe edildiği görülür. Fakirlik, gece kondu yaşamı, eğitim eksikliği, huzursuz aile yaşamı sosyal patolojilere misal verilebilirken; duygusal dengesizlik, entelektüel gelişimin düşük olması bireysel patolojilere misaldir. Ancak gecekondu mahallelerine bakıldığında düşük bir suç oranı gözlemlenebilir. Bu da Sutherland'a göre, suç ile ekonomik sebepler arasındaki bağlantının zayıf olduğunu gösterir. Ona göre suça sebep olan asıl neden, bazen fakirliğe bazen de zenginliğe bağlı olan "sosyal ve kişilerarası ilişkiler"dir.[72]

Sutherland klasik teorilerin yanlış sonuçlara ulaştığı tezini şu sebeplere dayandırır:[73]

- Bu teorilerin baz aldıkları materyallerin yanlış olması onları yanlış sonuçlara götürür. Sadece geleneksel olarak suçlu addedilen kişilerin yaşam alanlarında yapılan araştırmalar, toplumda saygı gören yüksek sosyal statüye sahip kişilerin işledikleri suçların görmezden gelinmesine sebep olur.
- Yüksek sosyo-ekonomik sınıfa mensup bu kişiler sahip oldukları politik ve finansal gücü olası bir soruşturma ve kovuşturmadan kaçmak için kullanır. Ayrıca bu kişiler tecrübeli avukatlar tutarak yargı üzerinde kendi lehlerine bir durum oluşturabilir.
- İş dünyası ile ilgili bazı kurallara (ticari sınırlamalar, reklam, beslenme, ilaç vs.) aykırı davranış sergileyen bu kişiler polislerce yakalanmaz, ceza mahkemelerinde yargılanmaz ve hapis cezası almazlar (ceza adaletinin işleyişi). Hukuka aykırı bu davranışlar daha çok idari komisyonlar, hukuk mahkemeleri ve diğer özel yargı makamları önünde karşılık bulur.

Sutherland, kriminologların teorilerinde beyaz yaka suçlarını hesaba katmamalarını toplumun bu suçlar karşısında takındığı tavır ile aynı sebeplere dayandırır:[74]

---

[72] **Geis/Goff,** § 5-7; **Canpolat, Can** (2021) "Ekonomik Suçluluk Bağlamında Şirket ve Kooperatifler Hakkında Yanlış Bilgi -Verme- Suçu (TCK m.164)", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 1, ss. 154-187, s. 160.

[73] **Kellens,** s. 77-78; **Geis/Goff,** § 8-9.

[74] **Sutherland** (1945) s. 137-138; **Kellens,** s. 80-81.

- İş adamları, yasa koyucular, hakimler, siyasiler ve şirketler nezdinde bu kişilerin sahip olduğu imtiyazlı konum onların suçlarının nadiren takip edilmesini sağlar. Ayrıca şirket yöneticilerine, diğer adi suçluların kullandığı benzer suç yöntemlerini kullanmadıkları sürece cezai hüküm verilmez.
- Toplumun her kesiminde idamı ve diğer fiziksel ceza ve güvenlik tedbirlerini silme eğilimi mevcuttur. Diğer taraftan kamuoyunun beyaz yaka suçlarına karşı duyduğu tepki örgütlenmiş değildir. Bunun sebebi ekonomik suçların karmaşık yapıda oluşudur. Adi suçlar genel olarak bir kişinin diğer bir kişiye zarar verdiği suçlarken, burada özel bir kişinin doğrudan zarara uğramasından söz edilmez. Bu suçların etkileri dağınıktır ve çoğunlukla uzun bir zaman diliminde yayılma gösterir.
- Ceza hukukçuları dahil toplumun dikkati Ceza Kanunu üzerine yoğunlaşmıştır. Ceza Kanunu dışındaki diğer özel ceza yasalarıyla pek az ilgilenilir. Beyaz yaka suçları ise sıklıkla özel ceza kanunlarında yer alır.

VIII. BEYAZ YAKA SUÇ FAİLLERİNİN AKIBETİ VE TOPLUMUN REAKSİYONU

Sutherland beyaz yakalıların profesyonel bir hırsızdan farklı olmasına dikkat çeker. Bir kere toplum nezdinde bu kişiler suçlu olarak görülmezler. İkinci olarak, bu suçlar zaman ve mekanda yayılma gösterir. Bunun sonucu olarak suçun ortaya çıkışı zordur. Dolayısıyla bir hırsız için öncelikli olan "kimliğini" gizlemek iken, beyaz yakalılar "suçlarını" gizlemeye çalışır. Üçüncü olarak, beyaz yaka suç faillerinin ceza yargılaması yerine medeni veya idari yargılamaya tabi tutulması, onlara toplum nezdinde farklı bir statü kazandırır. Dördüncü olarak, kamuoyunun tepkisinin çekmemek için birtakım propaganda faaliyetlerine girişilir. Bunun için sıklıkla kullanılan metot ise büyük çaplı birkaç suç için mahkumiyet hükmü verilirken, sayısı belirsiz daha hafif suçların karartılmasıdır. Beşinci ve son olarak ise, bazı işletmelerde (özellikle büyük işletmelerde) suçun rasyonalizasyonu güçlüdür. Buralarda fark edilmesi ve delil bulunması daha zor olan suçlar zayıf rakiplere karşı işlenir. Bu suçlarda başlamış soruşturmanın bir

şekilde sonlandırılmasına da rastlanılır (menfaat temin ettikleri senatörlerin baskısı ile, hakimlerin yer değiştirmesi ile vs.).[75]

Beyaz yaka suçları adi suçlar kadar açık değildir. Tespit edilebilmeleri suçun işlendiği spesifik dalda uzmanlık gerektirebilir.[76] Yöneticiler şirketlerinin prestijini ve menfaatini korumak adına bu tarz eylemleri şirket içinde eritebilir, yetkililere bildirmekten imtina edebilir.[77] Zengin ve güçlü beyaz yakalıların kamu makamlarına rüşvet vermek suretiyle suçlarını örtbas etmeleri de mümkündür.[78]

Beyaz yaka suçlarının ispatı adi suçlara nazaran zor olduğu için, failler suç şüphesinden yararlanma imkanını daha kolay elde eder. Ayrıca, beyaz yaka suçluları defalarca aynı veya benzer suçu işlemelerine rağmen tek ceza alır. Mükerrir suçlu muamelesi görmezler ve genellikle onları hafif cezalar bekler.[79]

Green'e göre elitlerin bazı davranışları ahlaki olarak kınanmasına rağmen hukuka uygun kalırken, bazı davranışları cezai yaptırıma uğramalarına rağmen ahlaki açıdan kınanmazlar. Green bu noktada, ahlaki kurallar ve kanun arasındaki ilişkiyi irdelemeye koyulur. Zira Green de tıpkı Durkheim gibi bir pozitif hukuk kuralının onu ortaya çıkaran ahlak kuralından bağımsız düşünülemeyeceğini savunur. Toplum bir davranışın ahlaki olarak kötü veya iyi olduğuna karar verir. Kanunlar ise toplumun çoğunluğunun ahlak anlayışını yansıtır. Ancak beyaz yaka suçunda böyle bir paralellikten söz edilemeyebiliyor.[80]

Becker'a göre bir davranışın sapıcı mahiyette olabilmesi için toplum tarafından damgalanması gerekir (sosyal damgalama teorisi). Bir başka deyişle fiil veya davranı-

---

75 **Kellens,** s. 83-84.

76 **Sutherland** (1945) s. 138-139.

77 **Güvel,** s. 32.

78 **Demirbaş,** s. 280.

79 **Spire,** § 8. Beyaz yaka suçlarına verilecek cezalarda artırıma gitmenin suçu önlemede yetersiz kalacağı, kontrol ve denetim mekanizmalarının iyileştirilmesi suretiyle gerek suç öncesi gerek sonrası yakalanma ihtimalinin artırılmasının daha etkili olacağı ifade edilmiştir. **Erbuğa, Gökçe Sinem** (2020) "Durumsal Suç Önleme Yaklaşımı Çerçevesinde Beyaz Yakalı Suçların Önlenmesi", İzmir İktisat Dergisi, C. 35, S. 3, ss. 593-609, s. 605-606.

80 **Péclat,** § 3-4.

şın sapma olabilmesi gösterilen tepkiye bağlı gelişir. Fiil kendiliğinden (doğası gereği) sapma değildir. Tepki veya onaylamama yasalar eliyle yapıldığında ise sapma suç teşkil eder.[81] Beyaz yaka suçları bu noktada hususiyet arz eder. Zira beyaz yaka suçlarına gösterilen tepki adi suçlarda olduğu kadar şiddetli ve erken değildir. Dolayısıyla damgalamanın zayıf olduğundan, bazense hiç olmadığından söz edilebilir. Bu noktada bu suçların daha ziyade "mala prohibit" niteliğinde olduğu ileri sürülmüştür. Mala prohibit, doğası gereği kötü, yanlış veya ahlaka aykırı olmayan, hukuk düzeni tarafından yasaklandığı için suç teşkil eden fiillerdir. Bunun karşısında haksızlığı kendisinden olan "mala in se" suçlar yer alır.[82] Esasında beyaz yaka suçları da, tıpkı diğer suçlar gibi, bir ucunda mala in se, diğer ucunda mala prohibit bulunan bir skalada yayılır. Hiçbir beyaz yaka suçu pür olarak mala prohibit niteliğinde değildir.[83]

IX. BEYAZ YAKA SUÇU HÜKÜMLÜLERİ

Beyaz yaka hükümlülerinin hapiste zor zamanlar geçirdiği hususu tartışılmıştır. Zira bu kişiler bütün imtiyaz ve statülerini bir köşeye bırakıp, diğer sokak suçluları ile aynı ortamı paylaşır. Kaynaklara doğrudan erişimlerini kaybetmekle kalmamakta; kimliklerini oluşturan işlerini, pozisyonlarını ve güvenilirliklerini kaybetmektedirler. Toplumda sahip oldukları yüksek hiyerarşik konumdan düşüp, hapishane kurallarına uymak zorunda kalmaktadırlar. Diğer taraftan beyaz yakalıların hapishanelere karşı özel hassasiyetleri olduğu hipotezinin pratikte geçerliliği olmadığı söylenmiştir. Zira beyaz yaka suçluları üzerinde yapılan çalışmalar onların hapishane şartlarına uyum sağlamada daha başarılı olduklarını göstermiştir. Bunda etkili olan faktörlere ise beyaz yakalıların daha az ceza almaları, avukatların mahkûmiyet şartlarını iyileştirmeleri, bu kişilerin hapishanede vakitlerini geçirecek faaliyet bulmaları, diğer mahkumlarla iyi geçinmeleri, daha az uyku bozukluğu yaşamaları misal verilmiştir.[84]

---

81 **Sokullu Akıncı,** s. 210-211.

82 **Gray, Richard** (1995) "Eliminating the (Absurd) Distinction between Malum in Se and Malum Prohibitum Crimes", Washington University Law Review, C. 73, S. 3, ss. 1369-1398, s. 1370-1374; **Küçüktaşdemir,** s. 28-29.

83 **Sutherland** (1945) s. 139.

84 **Gottschalk/Gunnesdal,** s. 8-11.

SONUÇ

1939 yılında Sutherland, Amerikan Sosyoloji Derneği önünde yaptığı konuşmada "beyaz yaka suçu" terimini kullanır, sonrasında mevzuyla alakalı pek çok eser telif eder.

Beyaz yaka suçu Sutherland'a göre yüksek sosyo-ekonomik seviyeye mensup, saygın ve güvenilir kişilerin mesleki faaliyetleriyle bağlantılı olarak işledikleri suçlardır. Dolayısıyla öncelikle bir suçun mevcudiyeti gerekir. Ancak Sutherland hukuka aykırı fiilleri de bu kapsama dahil eder. İkinci olarak bu suç, toplumda saygı gören yüksek sosyal statüye sahip bir kişi tarafından işlenmelidir. Son olarak suç ile kişinin icra ettiği mesleki faaliyet arasında doğrudan bir bağ olmalıdır.

Sutherland'a göre bu suçlar kasten ve organize olarak işlenir. Fail sonucu bilmesi ve öngörmesine rağmen hareketleri gerçekleştirir. Suçta ısrar edilmesi kastın varlığına delildir. Suçun organize işlenmesi ise açık veya zımni çeşitli anlaşmalar yoluyla olur.

Sutherland'ın ana tezi elit kesime mensup bu insanların gerçekten suçlu olduğu, ancak suçluluğunun yargılama usulü açısından diğer adi suçlardan ayrıldığıdır.

Bu suçların fark edilirliği, delil elde edilmesi ve ispatı zordur. Bu ise pek çok sebepten kaynaklanmaktadır. Bir kere bu kişiler itibar sahibidir ve bunlara güvenilmektedir. İkinci olarak bu kişiler para ve prestij sahibidir, dolayısıyla soruşturma ve yargılama makamları olası bir takipten kaçınabilmektedir. Parayı ellerinde tutan bu kişiler en kaliteli avukat ve hukuk danışmanlarını kendi hesaplarına çalıştırmaktadır. Bu sayede gerek suçu işlerken daha ihtiyatlı davranmakta, gerekse suçun işlenişinden sonra olası bir soruşturma ve kovuşturmadan az bir cezayla ya da hiç ceza almadan kurtulabilmektedirler. Üçüncü olarak bu suçların etkileri dağınıktır ve zamanda yayılma gösterir. Genelde belirli bir mağdurları yoktur, mağdurlar dolaylı olarak zarara uğrar ve genellikle bunun bilincinde dahi değildir. Son olarak toplum bu suçlar karşısında organize değildir. Bu suçların şiddet içermemesi ve belli bir mağdurunun olmayışı karşısında adi suçlara duyulan kin ve kınama bunlara duyulmamaktadır.

"Beyaz yaka suçu" terimini önemli yapan bir diğer husus ise kriminolojide açtığı çığırdır. Zira klasik kriminoloji suçluluğun sebeplerini birtakım bireysel ve toplumsal patolojilerde arar. Eğitim seviyesinin düşük olması, entelektüel bir yaşam tarzından uzak olunması, fakirlik, huzursuz aile yaşamı, şiddetin hayatın bir parçası olması bu patolojilere misaldir. Suçlu davranışını açıklayan pek çok kriminolojik yaklaşım beyaz yaka suçu karşısında iflas etmektedir. Zira beyaz yaka suç faili en güzel okullarda okumuş, belirli bir entelektüel seviyeye ulaşmış, lüks bir hayat süren zengin kişilerdir.

Sutherland suçlu davranışının ortaya çıkışını iki teori ile açıklar. Bunlar "differential association" (ayırıcı birliktelikler) ve "differential social organization" (farklılaşmış toplumsal örgüt) teorileridir. Teorilerin temelinde yatan düşünce ise suçlu davranışının "öğrenme" ile ortaya çıktığıdır. Beyaz yaka suç faili gerek suç işleme tekniklerini gerekse onu bir suçluya dönüştüren eğilim, karakter özellikleri ve amaçları yaşadığı, çalıştığı ve rekabet ettiği çevrede kazanır.

KAYNAKÇA

Artuk, M. Emin/Alşahin, M. Emin (2018) Kriminoloji, 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.

Aytekin İnceoğlu, Asuman (2020) "Ekonomik Suçlar", Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, ss. 119-163.

Canpolat, Can (2021) "Ekonomik Suçluluk Bağlamında Şirket ve Kooperatifler Hakkında Yanlış Bilgi -Verme- Suçu (TCK m.164)", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 1, ss. 154-187.

Chantraine, Gilles/Salle, Grégory, "Un Moment d'Histoire des Sciences Humaines et Sociales", 09.06.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8526> s.e.t. 25.10.2024.

Demirbaş, Timur (2016) Kriminoloji, 6. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Dilek, Uğuralp (2024) Kriminoloji Perspektifinden Ekonomik Suçlar: Beyaz Yaka Suçları (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dönmezer, Sulhi (1985) "Ekonomik Suçlar", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S. 7, ss. 19-30.

Dursun, Selman (2002) Ekonomik Suçlar ve Bankacılık Suçları Bağlamında Bankacılık Düzenine Karşı İşlenen Suçlar (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erbuğa, Gökçe Sinem (2020) "Durumsal Suç Önleme Yaklaşımı Çerçevesinde Beyaz Yakalı Suçların Önlenmesi", İzmir İktisat Dergisi, C. 35, S. 3, ss. 593-609.

Gaylord, Mark S./Galliher, John F. (1988) The Criminology of Edwin Sutherland, 1. Baskı, New York, Routledge.

Geis, Gilbert/Goff, Colin (1983) Introduction, in Sutherland Edwin H, White-Collar Crime, the Uncut Version, New Haven, Yale University Press, ss. 3-10 (Fransızcaya çeviren: Chantraine, Gilles/ Salle, Grégory, "Le Problème de la Criminalité en Col Blanc", 09.06.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8534> s.e.t. 25.10.2024.

Gottschalk, Petter/Gunnesdal, Lars (2018) White-Collar Crime in the Shadow Economy, Londra, Palgrave Macmillan.

Gray, Richard (1995) "Eliminating the (Absurd) Distinction between Malum in Se and Malum Prohibitum Crimes", Washington University Law Review, C. 73, S. 3, ss. 1369- 1398.

Green, Stuart (2004) "The Concept of White Collar Crime in Law and Legal Theory", Buffalo Criminal Law Review, C. 8, S. 1, ss. 1-34 (Çeviren: Bacaksız, Pınar (2009) "Hukukta ve Hukuk Teorisinde Beyaz Yaka Suçu Kavramı", Ceza Hukuku Dergisi, C. 4, S. 9, ss. 273-294.

Güner, Uğur (2019) "Ekonomik Suçlar ve Ekonomi Ceza Hukukuna İlişkin Yasal Düzenlemeler", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 21, Özel Sayı (Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan) ss. 1411-1442.

Güvel, Alper, "Ekonomik Suç Kavramı ve Ekonomik Suçlar", Adalet Bakanlığı-TOBB Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu 30 Nisan-1 Mayıs 2005, Ankara, Türkiye, ss. 27- 35 <https://tobb.org.tr/Documents/yayinlar/Ekonomik Su%C3%A7 ve Ceza Sempozyumu.pdf> s.e.t. 25.10.2024.

Kellens, Georges (1968) "Du Crime en Col Blanc au Délit de Chevalier", Ann Faculté de Droit Liège 1968, ss. 61-124.

Küçüktaşdemir, Özgür (2017) Ekonomik Suçlar Bağlamında Türk Ticaret Kanununda Düzenlenen Suçlar ve Cezalar (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Lascoumes, Pierre, "Une Tache sur le Col Blanc d'Edwin", 21.05.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8470> s.e.t. 25.10.2024.

Manouk, Vonny (2011) "Vers un Retour aux Fondements Théoriques de la Criminalité en Col Blanc", Revue Internationale de Criminologie et de Police Technique et Scientifique, C. 64, S. 1, ss. 3-22.

Matsueda, Ross L. (2006) "Differential Social Organization, Collective Action, and Crime", Crime, Law and Social Change, C. 46, S. 1-2, ss. 3-33.

Mazade, Olivier, "Patron Voyou de la Désignation Publique à la Sanction Juridique", 09.04.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8431> s.e.t. 25.10.2024.

Odum, Howard Washington (1951) American Sociology: The Story of Sociology in the United States through 1950, 1. Baskı, New York, Longmans, Green and Co.

Péclat, Mélanie, "Stuart P. Green, Lying, Cheating, and Stealing. A Moral Theory of White- Collar Crime", 02.05.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8464> s.e.t. 25.10.2024.

Queen, Stuart A. (1951) "In Memoriam, Edwin Hardin Sutherland, 1883-1950", American Journal of Sociology, C. 56, S. 4, s. 359.

Sokullu Akıncı, Füsun (2018) Kriminoloji, 13. Baskı, İstanbul, Beta.

Spire, Alexis, "Pour une Approche Sociologique de la Délinquance en Col Blanc", 28.07.2013 <http://journals.openedition.org/champpenal/8582> s.e.t. 25.10.2024.

Sutherland, Edwin Hardin (1940) "White-Collar Criminality", American Sociological Review, C. 5, S. 1, ss. 1-12.

Sutherland, Edwin Hardin (1945) "Is 'White Collar Crime' Crime?", American Sociological Review, C. 10, S. 2, ss. 132-139.

Şentürk, Fatih/ Kasap, Murat (2013) "Beyaz Yaka Suçları ve Finansal Yolsuzluklar" Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 2, ss. 143- 167.

Tarhan Mengi, Banu (2009) Beyaz Yaka Suçları ve Bir Uygulama (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zafer, Hamide (2021) Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Baskı, İstanbul, Beta.

Elektronik Kaynaklar

<https://sozluk.gov.tr/> s.e.t. 25.10.2024.

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/col/17072> s.e.t. 25.10.2024.